

de revolutie van het Indische volk, laat zij het land niet aan zijn lot over, maar wil voortgaan leiding te geven, opdat het in staat gesteld worde en de bekwaamheid verkrijge op goede wijze de zaken te regelen en zich zelf te besturen*).

*) Het hier door den schrijver uitgesproken oordeel over de Nederlandsche Regeering berust waarschijnlijk op zijn ervaring in zijn dubbele functie van voorzitter van den landschapsraad van Rendih-Mangili en lid van den Soemba-Raad. Van die gebieden kan wel gezegd worden dat de Nederl. Regeering het land niet aan zijn lot overlaat. Maar van het door de Republiek Indonesia beheerschte of geterroriseerde gebied kan dat moeilijk gezegd. Noot van den vertaler.

VITRINGA

over nut, noodzakelijkheid, gezag van Synoden IV

Ten volle geeft Vitringa toe, dat er Synoden geweest zijn die te berispen waren. Waar het vleesch heerscht is de Geest niet; waar geen onderwerping aan de Schriften is, daar is Christus niet.

Zoo ook als natuurlijke menschen, den Geest niet hebbende, maar die zich verhoovaardigen op den luister van hun kerkelijke waardigheden, in de kerk hun ijdelheid, hoogmoed en aanmatiging laten blijken en het wagen, de stoelen des gerichts te bezetten, die aan Christus en den heiligen toekomen; als bovendien afgunst, jaloerschheid, haat jegens den broeder voorziet, wien kan het dan verwonderen, dat van zoodanige samenkomsten, schoon ze door de talrijkheid der aanwezigen en de praal, die ze ten toonspreiden, de oogen van wereldsche menschen verblinden, Christus en Zijn engelen zich met walging afwenden? Wien kan het dan verbazen dat aan den geest der dwaling wordt toegelaten, zich van die hoogbittelde, gemijterde, met onderscheidingsteekenen versierde profeten meester te maken, opdat te klaarder zou blijken, dat het koninkrijk der hemelen niet komt met uiterlijk gelaat, en niet gelegen is in woorden, 'n mooi pakje, eenige uiterlijke vertooning, maar in de kracht van den Geest Gods (1 Cor. 4:20)?

Waar drie in den naam van Christus vergaderd zijn, daar is de kerk. Waar drie, driehonderd, ontelbaar velen vergaderd zijn zonder Christus, daar is de kerk niet, al zijn de metropolitane, de patriarchen, al is de paus er bij tegenwoordig.

't Is daarom niet te verwonderen dat op de zeer in eere gehouden Synoden van Constantinopel, Constanstanz, Bazil, Florence, Trente en zelfs op de Synoden, in de Lateraan-kerk gehouden, de wonden der kerk niet genezen werden, maar dat er integendeel vernij en etter uit voortkwam, die het huis Gods met afschuwelijke stank verontreinigden. Nergens leest ge, dat Christus de kerk heeft doen gelooven, dat Hij met Zijn Geest tegenwoordig zou zijn in elke samenkomst van leeraren, die den Christen-naam voeren, of tegenwoordig zou zijn te Lyon, Constantinopel, Constanstanz, of zelfs te Rome in de trotsche apostolische domkerken eerder dan in Nicea, Alexandrië, Sardica, Arimini of in eenige andere stad van het oude of nieuwe Romeinse imperium. Want de genade van Christus in de nieuwe bedeeeling slaat geen acht op eenigen naam, titel, plaats, of rang onder de menschen, maar volgt overal de beweging des Heiligen Geestes, wiens werking dezelfde is in allen, die waarlijk gelooven.

Dit leest ge wel, dat Christus aldaar tegenwoordig is, waar Zijn ware, vrome, beraden, heilige, vredelevende, zachtmoedige discipelen, ijverend voor de waarheid, door één Geest gedreven, van eenzelfde begeerte vervuld, met heel hun hart zinnend op eerlijke besluiten, zichzelf niets aanmatigend, maar alle uitspraak onderwerpend aan de autoriteit van hun Koning in vergadering bijeen, de algemeene zaken van godsdienst en kerk verzorgen. Daar is Christus met Zijn Geest tegenwoordig; daar blinkt Zijn glorie veel klaarder en schitterender dan eens bij den Sinaï, Horeb en de bergen van Paran; meer dan Sinaï is hier!

7. Doch is dan de kerk een weduwe, van haar man verlaten? Kan ze ons in 't geheel geen vergaderingen van haar leeraren toonen die goed geweest zijn, heilzaam, lofwaaardig, en die haar naam eer aandeden? Ongetwijfeld.

Maar Synoden, waarop niets aan te merken valt? Men vergete niet, dat de ouderlingen, die afgevaardigd werden, uit verschillende kerken komen, welke ongelijk zijn in gesteldheid, zuiverheid en reinheid van zeden. Het aandeel, dat de opzieners hebben in de Goddelijke genade is niet gelijk; geveinsdheid wordt gevonden in de beste kerken; de genade van Christus verhelpt niet alle gebreken van 't karakter; 't komt bezwaarlijk zoover, dat in 't beslissen van zeer gewichtige zaken, waarbij men eigen eer en persoonlijk belang niet uitschakelt, de hartstocht zich mee mengt in het oordeel, waardoor dit wordt een verkeerd en bedorven judicium. Ook de beste Synoden zullen nauwelijks ontkomen aan de beschuldigingen, verwijten, laster van de met haar in gevoelen verschillende partijen: gelijken doen daar immers uitspraak over hunsgelijken, en dat in het moeilijke stuk van den godsdienst; voorts hebben de meeste menschen scherper doorzicht en oordeel in eens anderzins, dan in hun eigen zaken. Ik meen, zegt Vitringa, dat men die Synoden voor goed en dragelijk moet houden, waarvan het grootste

In het kort kan van de heeren der zending feitelijk gezegd worden, dat zij door hun bovenvermelde handelingen als het ware ontrouw geweest zijn aan de kerken in Indië, door ze te laten brengen onder de overheersching van Farao, den koning van Egypte, d.i. den duivel.

Maar Gode zij dank, dat wij door het ontstaan van de kwestie der kerken op Oost-Soemba, bewaard zijn voor het ook meegesleept worden in die ver-één-iging. Want in die kwestie werden wij reeds zoo geleid, dat wij vasthielden aan de waarheid, en weigerden te vereenigen, tenzij dan tot een eenheid in waarheid.

De Heere zelf doe ons volharden en schenke ons de kracht blijvend weerstand te bieden aan verkeerden eenheidsdrang.

K. TANAHOMBA.

UIT DE HISTORIE

en beste deel der leden, de zaak van God en Zijn kerk wel ter harte nemend, zich beijverend om te doen wat de billijkheid en de waarheid vereischen, vasthoudend aan 't geloof der Apostelen, met dit doel en voornemen zijn bijeengekomen om na getrouwe afmeeking van den bijstand des Heiligen Geestes, met een goede consciëntie, naar beste weten, de zaak van Christus' kerk in vrije beraadslagingen met ernst en waardig verzorgen.

Zulke Synoden zijn er heel wat geweest: b.v. de nationale Synoden in Africa en in Spanje gehouden, en die in Gallië werden bijeengeroepen in de eerste eeuwen der Christenheid. Na de Reformatie de Fransche nationale Synoden, de Schotsche, de Nederlandsche.

Van de voortreffelijkheid der eerste oecumenische Synoden, waarvan hij met name die van Nicea behandelt, en van de Dordtsche Synode 1618—1619 is Vitringa overtuigd. Terloops merkt hij op, dat hij in geen deele goedkeurt, maar veroordeelt en verfoeit de handelwijze van Synoden uit later tijden, om dikwijls de geringste meningsverschillen en ook die, waarover nog niet voldoende licht is opgegaan, met banvoornissen te beslissen. Vooral over de Dordtsche Synode van 1618—1619 is Vitringa, welke aanmerkingen ook op haar gemaakt zijn, bijzonder goed te spreken: hij is van gevoelen, dat sinds den tijd der Apostelen de kerk van Christus geen aanzienlijker en den Christennaam waardiger Synode, die geloofsgeschillen had te beslissen, gezien heeft, indien men in aanmerking neemt de bekwaamheid van rechters en leden, hun waardigheid, ernst, en vooral de wijze en orde in 't behandelen der zaken.

P. D.

PERSSCHOUW

De D. v. Dijk over samenspreken: waarover?

In Gron. Kbl. schrijft ds D. v. Dijk:

Ik wil u een voorbeeld geven.

Daar zijn een paar getrouwde mensen, man en vrouw. Deze twee krijgen op een keer verschil over een bepaald ding. Bijvoorbeeld: De man zegt: „Het is gezond om in winter en zomer te slapen met de ramen dicht.” „Neen”, zegt de vrouw, „het is veel beter zomer en winter door de ramen open te hebben.”

Dat verschil loopt uit op hoge ruzie en het eind is, dat de man, tegen alle recht en rede in, tegen zijn vrouw zegt: „als jij mij geen gelijk geeft, mag je niet langer hier in huis wonen.”

De vrouw antwoordt: „Maar man, als ik toch dat anders zie dan jij, kan ik je toch geen gelijk geven en jij mag dat toch niet van mij eisen, want dan zal het er op uit lopen, dat jij mij straks op straat zet, en dat mag jij toch niet doen, daartoe heb jij als man het recht toch niet.”

Maar de man zet door: „Jij zult dat toestemmen of je gaat er uit.”

De vrouw, die niet „ja” wil zeggen, terwijl zij „neen” meent, blijft bij haar weigering.

Het eind is, dat de vrouw alleen met het beetje kleren, dat zij aan heeft, op straat wordt gezet.

Zij moet zich maar redden.

Zij vraagt nog heel vriendelijk of zij haar deel van de meubelen en kleden en zo hebben mag.

„Neen”, zegt de man; geen draad.

Hij probeert zelfs van het sobere beetje, dat zij nog meegekregen heeft, nog zoveel mogelijk binnen te krijgen. Hij schroomt zelfs niet er de rechter bij te pas te brengen.

Maar langzamerhand komt er gepraat over die scheiding. De mensen spreken er schande van. De man zelf gevoelt ook wel, dat het niet in orde is zo. Hij merkt ook wel, dat het met de huishouding zo goed niet meer gaat als tevoren. En wat doet hij nu?

Hij stuurt een kort briefje aan zijn vrouw.

„Wij moesten toch weer bij elkaar. Laten wij nog eens samen gaan praten over dit punt van open of gesloten ramen.”

Ondertussen heeft de man publiek verklaard: „Ik houd vast, dat men slapen moet met gesloten ramen, en ik heb niet verkeerd gedaan toen ik mijn vrouw om die quaestie de deur uitdreef.”

Wat zal die vrouw nu antwoorden?

Zal zij zeggen: „goed, wij gaan nog eens praten?” Natuurlijk niet. Als zij met haar man zou gaan praten enkel over dat punt en buiten bespreking laten dat schandelijk feit, dat hij haar zo onrechtvaardig heeft weggejaagd, zou zij daarmee het recht van de man tot die daad erkennen en haar recht, dat zij als vrouw heeft, wegwerpen.

K. S.

De samenspreking in Bethel.

Ook ds B. Jongeling herinnert in Gron. Kbl. aan 1 Kon. 13:

Evenwel, de man Gods uit Juda bezwijkt voor de verleiding. Het lokt hem, die in deze kring alleen had gestaan, daar toch nog enige bemoeiding te kunnen ontvangen in collegiale omgang, daar toch nog een medestander aan te treffen en nader met hem kennis te maken aan een ambtsbroederlijke maaltijd. Nu komt hij toch nog tot „samenspreking”-op-voet-van-gelijkheid, wel niet met de leiders van de onwettige eredienst, maar toch met een bezwaarde broeder in de kring van de onwettige eredienst, wel niet met de oprichters van het onwettige altaar, maar toch met een die in zijn hart er tegen protesteert, al laat hij dat protest niet horen en legt hij er zich bij neer, al conformeert hij zich.

Zo verzwakt de man Gods uit Juda zijn eigen profetische woord, zijn oproep tot bekering en zijn oordeels-aankondiging. Het antwoord aan de Bethelij had moeten zijn: Alzo heeft de Heere gesproken, daar houd ik me aan; en gij hebt u ook aan het woord des Heeren te houden, bekeer u van uw zondige weg, maak u vrij van de onwettige eredienst.

K. S.

De K. Doornbos uit zich.

In Kb. Ger. K. K. van N.-H. geeft ds K. Doornbos zijn mening over ds Bos' voorstel. Over de machtsaanmatiging:

Ds Bos spreekt van menselijke machtsaanmatiging in de kerk. Men moet zich niet voorstellen, dat zij die zich die macht aanmatigden zich gemakkelijk hadden laten zeggen, wanneer eerder daar tegen zou zijn opgetreden. De mogelijkheid bestaat ook, dat het conflict dan wat eerder zou zijn gekomen, maar niet minder hevig.

Over de „onmacht”:

Verder zegt hij dat die onmacht er was, omdat wij het Woord hadden verlaten en we Gods wet hadden veracht. Voorzover de oorzaak van onze onmacht daar te zoeken is, is het recht daarvan schuldbelijdenis te doen. Toch zou ik ds Bos aanraden tot wat voorzichtigheid met het spreken over die onmacht. Abraham had acht zoons, waarvan er zeven het verbond hebben verbroken. Kwam dat, omdat Abrahams geloof niet in de liefde geworteld was en hij daardoor onmachtig was zijn zoons voor het breken van het verbond te bewaren? Eliza heeft een zeer lange ambtsbediening gehad, en aan het einde daarvan was de toestand in Israël slechter dan aan het begin daarvan. Eliza was onmachtig om Israël te bekeren. Kwam dat door gebrek aan geloof bij Eliza? Kwam het door zwakheid in het geloof bij de apostelen, dat Israël zich niet heeft bekeerd? Zal het ter oorzaak van de zwakheid van hun geloof zijn, dat de twee getuigen dood op de straat komen te liggen?

Klagen over de „scheuring”? Er is iets positiefs:

De scheuring is gekomen en daarover klaagt De Bos. En ik klaag met hem. Maar ik zie ook nog meer dan scheuring. Ik zie reformatie. Daarover klaag ik niet, maar daarvoor ben ik dankbaar. En mijn dankbaarheid over de reformatie matigt mijn droefheid over de scheur. Ds Bos zegt van de jaren van verwording: „Wij hadden het Woord verlaten en we hadden Gods wet veracht.” Is het dan geen reden tot blijdschap, dat bij de vrijmaking er tienduizenden tot Gods Woord en Gods Wet terugkeerden? Moeten wij dat nu voorbij zien en alleen maar klagen over de velen, die nu gescheiden van ons leven? Waarom leven ze gescheiden van ons? Omdat ze niet met ons terugkeren tot Gods Woord en Wet. Ds Bos neemt het beeld van twee echtgenoten, die twist hebben door gebrek aan liefde tot elkaar. Maar dat beeld past niet voor de kerkelijke strijd van nu. Het gaat bij de kerkelijke strijd om de vraag: „Zullen wij leven naar Gods Woord en Christus gehoorzaam zijn of niet?” Dat is heel wat anders, dan een twist van mensen, die elkaar niet lief hebben. Over zulk een twist zou ik me moeten schamen. Over de vrijmaking scham ik mij niet. Wanneer ik er weer voor stond, zou ik weer zo doen. Ds Bos wijst er op, dat het einde nadert; Christus kan elk ogenblik komen. Dat heeft me juist voor de aandacht gestaan bij de kerkelijke strijd en me aangespoord om Hem trouw te zijn in Zijn kerk en geen voet te geven aan dingen, die Hij verboden heeft. En als er daardoor dan onenigheid kwam? Ik had de rust lief, maar ik wist ook dat Christus heeft gezegd: „Meent gij, dat ik gekomen ben om vrede te geven op de aarde? Neen zeg ik u, maar veeleer verdeeldheid!”

Inzake de „eenheid”:

Waarom is nu de eenheid gebroken? Omdat de een zich wilde houden aan het Woord Gods en de ander daarvan afweek. Dat is de zaak bij de vrijmaking. Hoeveel menselijke zwakheden daar ook bij geweest mogen zijn, de zaak was zich houden aan Gods Woord bij de een en afwijken van Gods Woord bij de ander. Het is dan ook niet juist, wat Ds Bos zegt, dat de schuld-vraag wegvalt door de liefde van Christus, wanneer we zien, dat Jezus zelf tot ons komt in het apostolische woord, dat er geen scheuringen mogen zijn. Als we dat zien, wordt juist de schuld-vraag gesteld. De eenheid wordt gebroken indien de een Christus gehoorzaam blijft en de ander niet. Dan blijft ook de eenheid zoek, al wonen ze ook onder één kerkelijk dak. De vrijmaking is geen breken van de eenheid; de vrijmaking is terugkeren tot de eenheid, waarom Jezus gebeden heeft: één in gehoorzaamheid aan God en Zijn Christus. Dat velen tot die eenheid niet terugkeren, verandert daar niets aan.

Aangaande de „schuld-vraag”:

Maar hoe kan Ds Bos dat zeggen, als hij meent, dat de schuld-vraag wel weg kan vallen? Hoe kan hij dan zo beschuldigen? Hoe kan ik iemand opwekken tot bekering, als ik de vraag ter zij wil laten, of die mens wel schuldig is? Wat gebeurd is, is zeer ernstig. En we genezen de zaak niet met een hartekreet. Daar is boosheid in de kerken gedaan. En de boosheid wijkt niet

voor
dat w
misse
ander
misbr
ambts
de sy
ze nie
wanne
dat ge

Over d

Da
bekem
weer
in zij
breke
zich v
kenn
Tegen
niet, l
en mij
binne
vrijma
getred
En nu
we zo
verve
geloof
van Cl
den?
reform

Zijn we

Wij
men n
wel v
punt,
mij va
zich ni
Schrift
wanne
Christi
Maar
geval
houdt
Da B
Dat za
de and
Maar l
weg de
Zullen v

Ik v
ernst
hoorza
zal ik
Daar z
wanne
matig
conflict

Is het

tueel spi

Ik w
meegew
en vind
ervarin
mij in
nog, ik
hebben
Als het
Maar h
nu niet
dat oud

Christelijk

„De W

C. N. V.

Uitgangs

Reeds

bond vi

heid om

te voo

econom

met we

is, te ve

Daaro

treffend

van loor

Wij k

treffend

land, he

moesten

Ook b

vorm, d

heid be

Dit vers

ook mee

gen de

graan ve

Het wo

de wet va

OM den e

vrijen arb

HEERE

geven var

„diensth

aangeeft)

wet van h

zag op de

plaatst he

van Israë

Hananeel

dat hier in

den veran